

erdelyi élet

1935 VIII. 11. — XXIV. évf. 23. sz. — 20 f.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aradi Kalauz

Orvosok:

- Dr. Balogh Andor, str. Cloșca 7.
Dr. Botiș Aurél, str. Loc. Tâmpa 8.
Dr. Cucu Vasile, str. Șincai
Dr. Goldschmidt Lipót, str. Horia 7.
Dr. Hersch Andor, P. A. Iancu
Dr. Jeremiás Miklós, str. I. Vulcan
Dr. Kabdebó György, P. M. Viteazul
Dr. Luszt Ferenc, Bul. Reg. Maria 15.
Dr. Pirée Ferenc Str. Eminescu 10.
Dr. Róna Jenő, str. Gh. Popa 1.
Dr. Salamon Izsó, str. Bucur
Dr. Siartău Pál, str. Mețianu 4.
Dr. Steiner Jenő, str. Penescu C. 36
Dr. Tescic Svetol., str. Consistorului
Dr. Téthy Pál, Calea Șaguna.
Dr. Wolfner Gyula, str. Cloșca 9.
Dr. Wiener Imre, Str. Eminescu 19.
Dr. Windholtz Béla Str. I. Vulcan 8

Ügyvédek:

- Dr. Boțioc Alexa, str. Cloșca 1.
Dr. Coșoiu Romulus, Piața Luther
Dr. Gabos Jenő, str. V. Goldiș 1.
Dr. Hoffmann Lajos, str. Eminescu
Dr. Iancu Cornel, str. Mețianu 2.
Dr. Kell József, str. Greceanu 2.
Dr. Kálemen Gábor, str. Moise Nicoară
Dr. Köpf János, str. Consistorului
Dr. Lázár Ágoston, Str. Gh. Coșbuc 4.
Dr. Rác Sándor, Bul. Carol 81.
Dr. Révész Mór, str. Brătianu.
Dr. Sârbu György, Bul. Reg. Maria 9.
Dr. Salamon Béla, P. A. Iancu
Dr. Szalay Vilmos, str. Cloșca 5.
Dr. Weil Károly, str. Brătianu.

Fogorvosok:

- Dr. Boros Ernő, str. Consistorului 15.
Dr. Székely László, str. Consistorului 2.
Dr. Kurzer Károly, str. V. Goldiș 1.

Orvosi kozmetikai intézet:

Orvosi kozmetika: Dr. Antal György,
str. V. Goldiș.

Kozmetikai intézet:

Fodorné és Weinfeldné, str. Alexandri.

Vizsgázott fogtechnikus:

Hochmann M., Bul. R. Ferdinand 62.

Bankok:

- Arad Csanádi Gazdasági Takarékp.
Rt. Bul. Reg. Ferdinand 5.
Aradmegyei Takpt., Bul. Reg. Maria.
Aradi Általános Takptár. Bulev. Reg.
Maria.
Bánáti Bankegyesület, Bul. Reg. Maria.
Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.
Bulev. Reg. Maria.

Fordító iroda:

Mitra I. Sándor, Bul. Reg. Ferdinand 5.
Csanádi-palota.

Hitelszövetkezetek:

„Mercur”, str. Brătianu
„Consum”, Bul. Reg. Maria

Biztosító intézetek:

„Adria”, Bul. Reg. Maria 5.
„Agronomul”, str. Cloșca 15.
„Generala”, Bul. Reg. Maria 12.
„Victoria”, str. Alexandri 1.

Példváltó:

Papp Ilés, Bul. Reg. Maria

Gyógyszertárak:

Dr. Földes Béla, str. Eminescu 21.
Janka Jenő, B. Reg. Ferdinand 25.
Kárpáti János, Bul. Reg. Ferdinand
Rényi Tibor, Bul. Reg. Maria 8.
Rozsnyay Kálmán, Piața Avram Iancu
Vojtek Géza, Bul. Reg. Maria 21.

Szanatórium:

„Therapia”, str. I. Vulcan 8.

Butorgyárak:

Jónás Aladár butorgyár Str. Consis-
torului 42.

Bélyeggyár:

Stampa, str. Brătianu

Cénnagyár:

Industria Cucirini, str. Alexandri 2.

Fűrészyár:

Patria Aradi Fűrészyár Rt., Calea
Radnei 18—20.

Gépipar:

Automobil- és Gépkereskedelmi Rt.
(Ablonczy és Busztin), Calea Rad-
nei 37—39.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, T.-Mureș

Szovjetország, a „konzervatív” nagyhatalom

(Cluj.) Amikor a Szovjetunió nemrég belépett a Népszövetségbe, csak a naivitás gondolta, hogy minden marad a régiben és a kontinens leghatalmasabb birodalma majd szépen nyugodtan meg fog állni Nyugateurópa kapuja előtt. Már maga a **Népszövetségbe való belépés ténye történelmi esemény volt.** Európának számolnia kellett Oroszországgal és Oroszországnak számolnia kellett Nyugateurópával. A virtuális drótszövényeket egyszerre elvágták az útból és a Népszövetség asztalánál a szovjet delegátus nemcsak mint egyenrangú foglalt helyet, hanem bizonyos tekintetben mint előnyben részesített. A szovjetuniónak, a legnagyobb nagyhatalomnak, nyomban tanácstagságot adtak. Az európai nemzetek hangversenyében új hangszer hallatszott: az orosz hegedű, amelyet a szovjet diplomácia nem éppen ügyetlenül kezelt.

Persze, hallatszott olyan vélemény is, hogy Oroszország kényszerítve volt eljönni Genfbe. Keleten Japán, amely nem tagja a Népszövetségnek, az északi kínai kormányzóságok ellen vonult és Oroszország komoly veszedelemet látott a maga számára a japán tenger felől. Oroszország nyugati határán Németország, a volt bajtárs kimondottan ellenséggé lett. Nemcsak a sajtóban, de más helyeken is, így a londoni gazdasági konferenciában is hallatszottak német hangok, amelyek egyenesen kijelentették, hogy Németországnak joga van Ukrainára, a gabona Eldorádóra. Rosenbergnek, a náci külpolitikusanak fantasztikus tervei már nem is látszottak oly fantasztikusoknak, ha konkrét katonai analízis nagyítóüvegén át nézték őket. Hozzájárult ehhez Lengyelország különleges helyzete. A Hitler és Pilsudszki között létrejött kibékülés után Szovjetország nem volt tisztában vele, vajjon Varsó megegyezése a Harmadik Birodalommal nem irányul-e éppen a szovjet-országi határok ellen? Egy

évvel később Varsóban kötelezően kijelentették — és ezt Lord Eden elmondhatta Moszkvában, — hogy Berlin és Varsó paktumában nincsen sem több, sem kevesebb, mint amennyit a világ tudomására hoztak. És Moszkva mégis le tudta vonni e helyzetből a maga számára a következményeket. És ez így hangzott:

belépni a Népszövetségbe és helyreállítani a szűkebb együttműködést azokkal a hatalmakkal, amelyek a békét akarják és mindent elkövetnek, hogy a békét fenn is tartsák.

Szovjetoroszország tehát ama hatalmakkal társult, amelyeket megkülönböztetésül a „dinamikus” hatalmaktól „statikus” vagy „konzervatív” államoknak szokás megjelölni.

Dinamikusan viselkedik a Harmadik Birodalom. Dinamikusan bocsátkozott operációkba Japán. Mindkét állam felmondta a „konzervatív” Népszövetségben a tagságát. Ezt a dinamikát érezni lehetett 1934-ben Ausztriában, ez a dinamika működött Mandzsuriában, Shanghaiban, a Kínai Felnél és az Amur folyó mentén.

Oroszország a szó nemzetközi értelmében „konzervatív” lett.

Ama államok sorába lépett, amelyek ellenszenveznek ezzel a dinamikával, a vérrel beszenyezett dinamikával. Szovjetoroszország beéri a statikus, a „konzervatív” állam szerepével. Oroszországnak nincsenek revans-szándékai, hódítási vágyai. Csupán biztonságban akarja látni a határait. Oroszországban megint modern szó lett az országhatár, amelyet azelőtt kigunyoltak, hiszen a kommunista-katé egyik pontja így szólt:

A proletáriátus nem ismer országhatárokat.

Oroszország fenyegetve látta határait. Kezdte szeretni és védelmezni a határait. Konzervatív lett, vagyis fejlődésének dinamikáját befelé fordította.

1934 februárjában azt lehetett hallani, hogy Oroszország kényszerből lépett be a Népszövetségbe. Baja azonban egyidőben a világ minden nemzetének baja volt, amelyek életüket békében és nem háboruban akarták élni. Az ilyen bajban segítséget és menedéket a Népszövetségben keresni okos és tisztességes dolog és a bizalom megnyilatkozása oly intézmény iránt, amely végeredményben a világháború egyetlen terméke. Hogy kényszerből-e, vagy önszántából lett Oroszország a Népszövetség tagja, igazán mellékes. Tagja lett. Ez a fontos. És ezzel

Oroszország megvetette lábát Nyugateurópában.

Ebben a pillanatban kezdődött a „dinamikus” hatalmak ellentámadása. Kettős és egymásnak ellentámadó veszedelemről kezdtek kiabálni: a pánszlávizmusról és bolsevizmusról. Ennek a propagandának szószólói ott ülnek, ahol az Ukrainára szóló „jogot” propagálják. Nem

Szabadtéri színjátékok

Arad közönsége lelkesedéssel ünne- pelte Forgács Sándor és Jávor Alfréd színművészeket

(Arad.) A szabadtéri színházi játékok korát éljük. Amióta Max Reinhardt meghonosította Salzburgban a szabadtéri játékokat és világsikerre vitte néhai Hugo von Hofmannstahl immár klasszikussá vált misztériumát, a Jedermann-t, azóta lelkes színházi emberek máshol is kísérleteznek a színjátszásnak ezzel az érdekes formájával, amely immár népszerűvé lett a nagy tömegek előtt.

Arad közönsége az elmúlt napokban szintén izelítőt kapott a szabadtéri színjátékból. Két lelkes aradi színművész: Forgács Sándor és Jávor Alfréd azzal igyekeztek meghódítani az aradi közönség eddigi elismerését, hogy megrendezték a római katolikus főgimnázium tágas udvarán a Jedermann-t és második előadásul a Hamletet. A két művészi teljesítményről nem akarunk bírálatot írni. Méltatta ennek a művészi eseménynek jelentőségét egyrészt az aradi napisajtó, másrészt az a néhány ezer ember, aki mindkét estén dhitatos csendben, szinte

művészi meghatottságban gyönyörködött a bravurosan megkonstruált és fényhatásokra beállított színpadon játszó művészek nagyszerű összjátékában.

A két művész-estből konzekvenciát kell levonni. Még pedig azt, hogy az aradi közönség igenis támogatja a komoly színpadot, az értelemhez és nemes érzésekhez szóló darabokat, a komoly színművészeket. Az ugynevezett tömeg is dhitattal szívtá magába a nemes költészetet, mint lelki vigaszt és megkönnyebbülést. Hálásak lehetünk Forgácsnak és Jávornak, hogy lelkes gárdájukkal művészi élményben részesítettek bennünket. Reméljük, hogy ez csak a kezdet volt.

*

Még egy másik színházi esemény is zajlott le a napokban. Jávor Alfréd, az aradi közönség régi kedvence rendezte jutalomjátékát a Nydri-szinkörben, amely alkalommal Fodor László legújabb színpadi műve, a nagysikrű „Egy asszony hazudik” került színre először Aradon. A tágas Nyári-színházat majdnem zsufolásig megtöltötte a közönség, amely ezzel róttá le háláját Jávornak azokért az élvezetes színházi estékért, amelyekben hosszú aradi működése alatt kongenidlis művészetével részesítette. Egész estén át meg-megújuló tapsvihár kísérte ennek az izig-vérig művészeknek elsőrendű alkütdsét.

*

És hogy visszatérjünk a szabadtéri előadásokra, egy készülő nagyszabású rendezményről kell beszámolnunk. Arról van ugyanis szó, hogy a radnai „Jedermann”-előadás százszázalékos művészi sikere következtében több oldalról felkérték Forgács Sándort és Jávor Alfrédet, hogy szeptember első felében az utolsó bucsu alkalmával három estén át rendezzenek szabadtéri játékokat a radnai kegytemplom előtt. Értesüléseink szerint megisméllik a Jedermann-t és egy passziójátékot is bemutatnak.

Folytathat-e

ügyvédi gyakorlatot dr. Székely Aladár vagy sem?

(Arad.) Nem is gondoltuk, hogy a dr. Székely Aladár aradi ügyvédéről írott cikkeink oly maradandó írásművekké lesznek, Jogásztársaságokban és a nagyközönség körében egyaránt állandó beszédtema még mindig az Erdélyi Élet két cikke az aradi ügyvédi karnak erről a hirdett tagjáról. Most újabb beszédtemát adunk olvasóinknak: olyan adatokat, amelyek pontosan jellemzik dr. Székely Aladár ügyvédet.

Nemrég előkerült a szigurancán dr. Székely Aladár doszárja, amelyből épületes dolgok derültek ki. A doszár egy rendőri nyomozás adatait tartalmazza. Megtudtuk ebből a jelentésből, hogy dr. Székely Aladár a kommün alatt a bihormegyei Tincán folytatott ügyvédi gyakorlatot, ahonnan — mint közismert —

csufosan kellett menekülnie,

mert mindenkit, akinek ügyes-bajos dolga volt vele, akár megbízó, akár perbeli ellenfél, a tönk szélére juttatott.

Dr. Székely Aladár csak úgy menekült meg a tönkretett parasztok dühé elöl, hogy belépett a vörös hadseregbe,

ahol mint főhadnagy teljesített szolgálatot. Ezzel a cselekedetével egyrészt az életét mentette meg, másrészt így akarta megmenteni a saját vagyont. (Ez aztán felette jellemző dr. Székely Aladárra. A gazdag ügyvéd vagyont szerez kisemberek véréből, tönkretett egisztenciákból és azután úgy akarja megtartani magának a galádul összeharácsolt vagyont, hogy belép a vörös-hadseregbe, a kommunista-hadseregbe. Ehhez nem kell kommentárt fűzni.)

Kiderültek a doszárból azonban még furcsább dolgok is. Dr. Székely Aladár volt tincái, majd aradi ügyvéd viselt dolgairól tudomást szerzett a sibiui kormányzó tanács is, amely egy rendeletével

az egész ország területén eltiltotta dr. Székely Aladárt az ügyvédi gyakorlat folytatásától.

Ez a rendelet megjött Aradra is és hozzácsatolták a Székely Aladár előéletét ismertető aktákhoz.

Nemsokára a cluji igazságügyi inspektorátus felkérte az aktákat, amelyeket

a szigurancáról 22.200 szám alatt 1921 augusztus 16-án továbbítottak.

Azóta ezeknek az aktáknak nyomuk veszett. Az aradi doszárból hiányzik annak a nyoma, hogy a cluji igazság-

ügyi inspektorátus átvette az aktákat és annak sincs nyoma, hogy az inspektorátus Székely Aladár ügyvédi gyakorlata tekintetében milyen álláspontra helyezkedett.

Itt valami titokzatos dolog történt,

aminek — sajnos — az a következménye, hogy dr. Székely Aladár Aradot boldogítja közismert működésével.

Persze, Székely Aladár azt hitte, hogy ezekután minden el van felejtve. Csakhogy ezuttal alaposan téved. Tény az, hogy az aradi ügyvédi kamarának tudomása van a volt kormányzótanács rendeletéről. Most már

tekintélyes ügyvédek mozgatják az ügyet, hogy világosság derüljön arra, miként engedték meg Székely Aladárnak az ügyvédi gyakorlat további folytatását.

Ha az akták csakugyan végleg eltűntek és nem kerülhetnek többé elő, ugy

új vizsgálatot követelnek dr. Székely Aladár rejtélyes módon beszüntetett szilenciuma ügyében.

Kiváncsian várjuk a fejleményeket, mert elvégre nem lehet közömbösen elhaladni ama tény mellett, hogy egy ügyvéd, akit állítólag eltiltottak az ügyvédi gyakorlat folytatásától, hosszú éveken keresztül pereket vigyen a bíróságok előtt.

Piszkos üvegekben CUI Online University Library Cluj

drága pénzért árulják Aradon a szódavizet

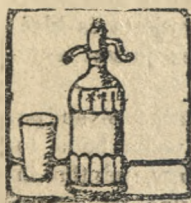
(Arad.) Az utóbbi hetekben hihetetlen méretű drágasághullám ütötte fel a fejét. Valamikor, úgy tanultuk a közgazdaságtanban, ha az árak emelkednek, az magával vonja a gazdasági élet javulását.

Most azonban ennek a tételnek éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk, mert ez az emelkedés nem egy egészséges gazdasági fellendülés kinövése. Az árak ijesztő méretű ugrását a gazdasági életbe való erőszakos beavatkozások idézték elő, mégpedig különböző illetékek és taxák emelésével. És ezzel szemben a kereseti lehetőségek nemhogy az árdrágulással arányosan emelkedtek volna, ellenkezőleg, ha lehet, még csökkentek. Így csak természetes, hogy az áremelkedések sehol sem váltottak ki örömet, sőt

a magas kormányköröket is megdöbentették.

El lehet képzelni, mennyire megdöbönt erre a nem várt drágasági hullám megérkezésekor a kispolgár, akinek kevés jövedelmét ezerfelé kell garasonként beosztani.

Aradváros átmeneti bizottsága is foglalkozott a drágulási hullám beköszöntésekor az árak emelkedésével és ezzel kapcsolatban a szik-

viz ára is megvitatásra került, sőt az is bejelentésre került, hogy az utóbbi időben egyre több panasz hangzott el a lakosság köréből a szódagyádrak ellen, hogy nem fordítanak kellő gondot a szódásüvegek tisztaságára.

A város vezetősége tudomásul vette a bejelentést, azonban semmiféle rendszabályt nem léptetett életbe annak megakadályozására, hogy a jövőben a drága pénzen vásárolt szikvizet legalább tiszta üvegekben kaphassa meg a fogyasztó közönség. Ellenben elhatározták azt, hogyha majd közvetlen panasz érkezik be a város vezetőségéhez bármely fogyasztótól, akkor majd a legszigorubb vizsgálatot vezetik be...

A közvetlen fogyasztótól száz és száz panasz fut az Erdélyi Élet szerkesztőségébe. Többek között egy ismert aradi uriember kopogtatott be a napokban az E. É. szerkesztőségébe és a legnagyobb felháborodás hangján közölte, hogy a szikvizes üveg csöve piszkos, a cső szinte beragadt a sok masszától, amely az idők folyamán benne felgyülemlt. Ezt nem először tapasztalta. Természetesen ez az ijesztő felfedezés nemcsak izléstelen, de az emberi szervezetre a legegészségtelenebb, mert

idegen és káros anyagok kerülnek a szervezetbe, amelyek súlyos és esetleg egész életre kiható fertőzést okoznak.

A panaszos nyomban igazolta is állítását és az asztalra helyezte a „bűnjelet” képező piszkos szódásüveget.

Ez az üveg ugy nézett ki, mintha évek óta nem mosták volna. Az egészségügyi hatóságoknak fokozottabb mértékben kell felügyelni a lakosság érdekében, hogy

a jövőben a drága pénzen vásárolt szikvizet ne undorral kelljen kézbevenni és elfogyasztani.

A szódaviz az elsőrendű közszükségleti cikk, amelyet számtalan esetben a betegek is fogyasztanak. De

az ilyen mocskokkal beragadt szódásüveg tartalmától az egészséges ember is beteg lesz.

Ha már a szódaviz tulmagasra felszökött árát nem tudja maximálni az illetékes hatóság, legalább kövessen el mindent, hogy tiszta és higiénikusan kezelt üvegekben, élvezhető tartalmu szódavizhez jusson a fogyasztó közönség.

Az Erdélyi Élet ezen cikkét vegye a város vezetősége olyan panasznak, mintha az közvetlenül a fogyasztótól futott volna be a torony alá és alkalmazza a beigért szankciókat éppen úgy, mintha informátorunk a legmagasabb városi köröket kereste volna fel a piszkos szódásüveggel. A lakosság érdeke megkívánja a gyors és szigorú intézkedést, hogy a jövőben ne fordulhasson elő hasonló panasz.

Bevásárlás előtt
tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöletnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **ARAD, Színházépület.**

„... de Zilahy“

...„de Zilahy“. Igy hirdetik Irénkét a párisi plakátok — időnként visszatér. Hol Budapestre, hol Aradra. Saját kocsiján jön, saját kárpázatos ruhatarával, saját ékszerekkel, saját szőrmével és mamával...

„de Zilahy“ ilyenkor rágyújt saját szipkájában a saját cigarettájára és saját újságíróknak saját interjúkat ad. Most is hazaérkezett 15 kofferrel, szőke, félhosszu frizurával, dus loknikban, szürve, habbal.

...Jött strassgombokkal, zenezárszámmal és dalosan, hosszú uszályal és rövid shorttal, bőrfonatos szandálokkal és szandálfonatos bőrrrel, hosszú ujjas hálóinggel és stilizált pizsamákkal és pizsamás stilizációkkal és négyszögletesre csiszolt szekszepillel, három farkassal, nyolc rókával, két kuttyával és harminchat dögölt hermellel, amelyből keppje van.

Jött sportbundával, melynek a bélése szőrme, jött szőrmebundával, amelynek a bélése vidra, jött vidrakucsában, amelynek a szőre kucsma. Van berakottsoknyás marokenje és van kirakott marokenes berakása.

Hol berakja a marokent, hol kirakja. Kucsával, vagy nélkül. Igy lesz a szegény naivából milliomos sztár.

Én is egy szegény naiva vagyok, ezt mind elhiszem, nem kételkedem benne, így szoktak hazajönni a nők Nizzából, San Sebastianból, Biaritzból, Juan les Pinsből vagy Rio de Janeiróból.

Legfeljebb önmélyiknek még több berakásaván, jmint Zilahynak. Külföldi turnékon vannak: Párisban, Londonban, Siridban, Ajkafutuban. Hazajönnnek és kirakják a bundákat, a cipőket és a ruhákat.

Olyan nagy sikerük van, hogy az újságírók látogatják a szájukat, esurog a nyáruk a riportnál, ez az igazi nagy nő, mert ez tud egy rókáról is két bőrt nyuzni. El lehet képzelni, hogy több öreg rókáról hány bőr van lenyuzva!

Szóval sztár, mert két paradicsommadár tűzés van a fekete moaré princeszruhán. Nem tudom, hogy Önök úgy vannak-e vele, mint én, de a magam részéről viharosan unom a külföldről hazatért magyar sztárok toalettkészletét. Én sokkal jobban szeretném, ha a „de Zilahy“-ról megírnák a lapok, hogy a „Tovaris“ című film, melynek legutóbb a főszerepét alakította, nem bukott meg. Mert fájdalom, megbukott. Pedig Deval frenetikus sikere a színpadon megindokolta volna, hogy a darab a filmen is nagy siker legyen. A filmet „de Zilahy“ buktatta meg, francia beszédének orosz akcentusa helyett, az aradi akcentust lehetett érezni, nem tetszett Párisban a film, ez egész kétségtelen.

Februárban ott ültem a „Tobis“ ateliében és szemtanuja voltam, amikor a szredező vérvörösrre ordította magát „de Zilahy“-val és egy jelenetet 12-szer forgattak le vele, amíg végre — nem sikerült.

Erről úgy látszik nem írnak a lapok, ez úgy látszik mellékes, a fő a sok róka. Szeretném „de Zilahy“-ról azt olvasni, hogy diadalmasan játszik egy párisi színpadon, egyetlen egyszerű angol kosztümben. végig három felvonást s a párisi kritikusok úgy becéznek, mondjuk mint annak idején Georgette Leblancot. Szeretném azt írni róla, hogy

a Tovariban, a filmen, jobb volt, mint Elvira Popesco, a Tovariban, a színpadon.

Nagyon sajnálom, de le kell írnom, — hogy Elvira Popesco orosz nagyhercegnőjénél „de Zilahy” orosz nagyhercegnője: szobaleány sem lehetett. Pedig, amint ismeretes, Deval darabjában mind a ketten szobaleányok, mint nagyhercegnők.

Addig, amíg nem találkoztam Gaidinszky papa világhírű sztárjával, csak egy akkora párisi színpadon, mint mondjuk a „Theatre de Montparnasse”, addig nem hiszem el, hogy nagy színésznő.

Hazajöhet 15 koffer helyett 75 kofferrel, 5 róka helyett 200-al és egy cipőszekrény helyett egy egész cipőgyárral, kéményekkel, gépekkel és olajos szíjakkal, továbbá hozhat magával kirakott marokent berakva és berakott pizsamát bőrfonatos szandálokkal, sajtú autót, sajtú anyát, nagyanyát és gyereket, kedves „de Zilahy”, én nem hiszem el, hogy maga nagy színésznő.

De még azt az ici-pici „de”-t sem hiszem el, amit végtelen nemesi göggjével, a Gaidinszky-ház cimerével biggyesztett a neve elé. A cimer tudvalevőleg bemutat egy paizsot, ahol a zöld mezőben egy aradi naiva áll két oldalt szőrmebundákkal, közepén egy kucsmával, alul Rafael, felül Gabriel, baloldalt Uriel és hátul a bánati szenátor, aki felfedezte.

FEKETE TIVADAR.

Palesztinai levél:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Korlátozták a zsidók bevándorlását az ujjáépülő országba

A nagy nyilvánosság ezideig még nem vett tudomást arról a rendelkezésről, amely a zsidó bevándorlók számának csökkentését tűzte ki célul. Eddig a bevándorlási engedély jogot adott a munkásnak, hogy magával hozhatja a feleségét és gyermekét is.

Ezentul a kvóta 60 százaléka kizárólag női munkásokra terjed ki, jobban mondván, egyedülálló személyekre, felerészben férfiakra, felerészben nőkre. Így azután minden ujabban kiadott certifikáttal csupán egy személy jöhet ki Palesztinába. Ezt a rendelkezést kapta a bevándorlási hivataltól a Jewish

Agency. A cionista exekutive, amelynek tagjai többségben vannak a Jewish Agency végrehajtó-bizottságában, már néhány hónappal ezelőtt bejelentették Jeruzsálemben a cionista akció-bizottság ülésén, hogy be fog következni ilyen rendelkezés. Ez azonban közigazgatási uton történt anélkül, hogy közhírré tették volna. Sir Artur Wauchope, a mostani angol főmegbízott, ebben az esetben is pontosan ítéli meg az embereket, akikkel tárgyalni vagy akik fölött kormányoznia kell. Ha a zsidók bevándorlásának megszorítását direkt a bevándorlási kvóta csökkentésével vitte volna végbe, akkor ez rögtön a nagy nyilvánosság tudomására jutott volna, miután a kvótát közölni kell a hivatalos lapban. Ennek aztán újabb tömeges tiltakozás lett volna a következménye, annál is inkább, mert

bevándorolni szándékozók száma nagy és mert Palesztinában munkáshiány van.

Ezt azonban ügyes sakkhuzással sikerült elkerülni, mert a félévre kiadott kvótában a certifikátok összege nemhogy kisebbedett, sőt néhány százzal emelkedett és elérte a 8000-t, amiből 7600 a Jewish Agency rendelkezésére áll, 400-at pedig a bevándorlási hivatal saját rendelkezésére tartott vissza. Ez valóságos rekord, mert még sohase engedélyeztek ilyen kvótát. Ez volt egyébként a közvélemény felfogása is. A valóságban azonban a kedvező számadatok ellenére a bevándorlás csökkentését érték el, amit a bevándorlási statisztika is igazol. A bevándorlási hivatalnak a folyó év első negyedéről szóló havi kimutatásai azt tüntetik fel, hogy egy munkás-certifikáttal átlagosan két személy vándorol be. Pontosán januártól márciusig 16.837 zsidó jött az országba. Ebből 8876 esik munkás-certifikátok-ra, aminek pontosan a fele certifikát-tulajdonosok, tehát az egész számnak majdnem negyede. Ha Jewish Agencynek ezuttal csak annyi certifikátot adtak volna, mint az előző hat hónapban, vagyis 7050, de új rendszabály nélkül, úgy mégis számolni lehetett volna azzal, hogy 14.100 személy jöhetne be. Ellenben az új rendelkezés értelmében a Jewish Agencynek most rendelkezésre bocsátott 7600 certifikátból 4560 kizárólag egyes személyek részére adható ki, tehát csak 4560 személy jöhet az országba és csak a fennmaradó 3040 certifikáttal jöhet be átlagosan két személy. Ebből az az eredmény, hogy a számbelileg szaporított munkás-certifikátokkal csak 10.640 bevándorlóra lehet számítani. Ez pedig azt jelenti, hogy

a bevándorló zsidó munkások számát cirka egy harmaddal csökkentették.

Magánál a csökkentés mértékénél talán a csökkentés ténye a fontosabb. Ugy látszik, ismét feléledtek a zsidórepatriálás elleni tendenciák. Emellett az angol főmegbízott az új rendelkezés igazolásánál kedvező taktikai helyzetben van.

A jelenlegi rendszer alatt sok visszaélés történt.

Ezeket meg kellett szüntetni. Szinleges házasságkötések történtek certifikát-tulajdonosokkal és a válások alkalmával a lehető legnagyobb nehézségek álltak elő már csak azért is, mert

palesztinai bíróságok nem választhatnak el külföldieket.

De történtek más kellemetlenségek is. Ezeket a visszaéléseket természetesen csak a zsidók bevándorlásának lényeges megkönnyítésével lehetne megszüntetni. Ennek azonban útját állja a politika, amelynek kapóra jön a belföldi gazdaságban mutatkozó munkáshiány.

A politika a munkaadókat szinte rákényszeríti, hogy a szomszédos országokból megindult arab bevándorlással fedezzék munkáshiányukat, mert ezáltal meg lehet akadályozni, hogy Palesztinában a zsidó elem legyen többségben.

Természetesen az a célja a zsidó nemzeti mozgalomnak, hogy a palesztinai zsidóságot kiemelje állandó kisebbségi helyzetéből. Miután az új rendelkezés csökkenti a zsidók bevándorlását, a munkáshiány nagyobb lesz és az arab bevándorlás emelkedni fog. A zsidóság természetesen mindent el fog követni, hogy a mandatárius Angliát politikájának megváltoztatására bírja.

Szaporodik

Bucurestiben a női ügyvédek száma

(București.) Ha az idegen először fordul meg az igazságügyi palotában, fel fog tűnni előtte a pörösködő felek tarka tömegében néhány aktatáskás komoly nő, amint aktatáskás komoly férfiakkal komoly témákról tárgyal. Ezek a nők a női ügyvédek. Nincsenek nagyon sokan. Nálunk csak most kezdenek a nők a jogi pályára özönlenni, de néhány esztendő múlva a számuk alaposan fel fog növekedni.

A női ügyvéd nem fontoskodó, nem nagyképu és nem tulkomoly. A férfi-hivatás, amelyet választott, csöppet sincs női bájainak hátrányára. Annyit első látásra meg lehet állapítani, hogy

bucurești női ügyvédek kivétel nélkül fiatalok és csinosak.

Egyetlenegy sem rut, elhanyagolt külsejü, vagy pláne visszataszító. A kliens sokat ad a külsőre. Ezt jól tudják a női ügyvédek, nem úgy, mint a férfi kollégáik.

Persze országos hírű jogász még nem került ki közülük. Lehetséges, hogy a szellemi adottságok hiányoznak ahhoz, hogy hirnevesek legyenek. De azért a munkájuk nem haszontalan. A fiatakoru bíróságok előtt nagy a keletjük. A legtöbbje specializálta magát a válópörökre. Itt azután nem megvetendő konkurrensei férfi kollégáiknak.

A női ügyvéd női mivolta félreismerhetetlenül abban a körülményben nyilvánul meg, hogy előszeretettel lép be neves, jólkereső és nem nagyon idős ügyvéd irodájába. A legtöbbjét vonzza ez az „együttműködés” és talán idővel az anyakönyvvezető elé vezet. Volt már példa rá. A főváros egyik leghíresebb védőügyvédje néhány hónappal ezelőtt házasságot kötött az irodájában dolgozó szépséges és tehetséges ügyvédkisasszonnyal. No aztán vannak tragikusabb esetek is. Például a nős ügyvéd sokat van együtt bájos és okos női kollégájával. A legbojultabb jogi eseteket beszéli meg vele és igyekszik kibogozni és rájön, hogy a szép kollégánál nagyobb segítség számára, mint a felesége. A kimenetele az ilyen jogi háromszögnek a válás.

Az igazságügyi palotában az élet törvényszabályozta keretek között mozog. Érthető azonban, hogy olyan helyen, ahol néhány nő tartózkodik, nem maradhat el a pletyka. A barnahaju ügyvédkisasszonyról például min-

den kolleganője tudja, hogy a ruhatárban boldogtalan szerelmében egy nő ügyvéd keblére borult. Azóta — mondják a gonosz nyelvek — az ügyvéd lemondott az élet örömeiről, askéta életmódot folytat és bujja a temp-lomokat...

Volt azonban nagyobb szenzációja is Justitia isten-asszony bucurești templomának. A női ügyvédek leg-szebbje hátat fordított a perrendtartásnak és színésznő lett.

Ismétlem, még nincsenek sokan a női ügyvédek, de néhány év múlva már annyian lesznek, hogy az ügyvédi kamara mellett külön ügyvédnők egyesülete is lesz.

Newyorki levél:

Ahol két millió ember fürdik naponta

Senki sem mondhatja el magáról, hogy alaposan ismeri Newyorkot, aki nem látta Coney Islandot. Az amerikai metropolis számára Coney Island éppen olyan bizarr és hatalmas nevezetesség, mint a ki-

kötőben a Szabadság-szobor, a Wall-Street-negyed felhőkarcolói, vagy a kínai városrész. Coney Islandot sokkal jobban ismerik a newyorkiak, mint a város egyéb nevezetességeit. Forró nyári napokon a hatmilliós város lakosságának egyharmadát a coneyislandi strandfürdőn lehet látni. Gyakran elérte a napi látogatók száma a kétmillió rekordot.

Coney Island a Long-Island félsziget déli partján fekszik, Newyork központjától husz kilométernyire. A nyári hónapokban, főként vasárnap, valóságos népvándorlás indul meg Newyork belsejéből Coney Island felé.

Ennek a forgalomnak a lebonyolítására külön földalatti villamosvasut szolgál.

Nagyforgalmu napokon minden két percben zúfolt expressz-vonat rohan Coney Island felé. A jegy ára 5 cent. A strandfürdő használatára nincsenek formaságok előírva. Belépődíj nincs. Csak nagyon pedáns emberek ragaszkodnak kabinhoz. Aki ragaszkodik ehhez a szeszélyhez, ki van téve annak, hogy hosszasan kell várakoznia a kiadott kabinok felszabadulására. Aki autóval jön Coney Islandra, az a lefüggönyözött autóban vetkőzik és öltözik. Aki vasuton jön, az a strandon végzi el ezt a műveletet, amelynek keresztülvitele bizonyos technikát igényel, hogy az ember ne keltsen kínos feltűnést. Rendszerint a fürdőköpeny óv meg a szomszédok kíváncsi tekintete elől.

Mint fürdőző parányi atom, vagy a beláthatatlan embertömegben, amely mint sáskaraj borítja be a négy kilométer hosszú strandot. A látogatottság mérve szerint az egyes fürdővendégre ruhái elhelyezésére 1—50 négyszögméternyi terület jjut.

Ha kísérő nélkül még a strandra és ott nem találkozol ismerőssel, egész nyugodtan elhagyhatod ruhádat, nem fogják ellopni.

Ebben a tekintetben a fürdőzők között kitűnő az erkölcs, amelyet a sokszor kétmillió ember között bizonyára nagyszámban levő tolvajok sem ásnak alá. Sokkal nagyobb annak a veszélye, hogy nem találsz haza, ami nagyon könnyen megesik a terep egyformaságnál, ha csak nem csinálsz magadnak ismertető jeleket. Más tekintetben is

kifogástalan a tömegfegyelem ebben a szorosán összepréselt newyorki közönségben.

Az amerikai jelmondat ezt mondja: „Törődj a magad üzletével!”

Ez a jelmondat az idegennel szemben a legnagyobb kimételetlenség forrása. Itt a strandon azonban más a helyzet. A fürdőzők között az érintkezés surlódás nélkül bonyolódik le. Dacára, hogy oly hatalmas tömeg préseledik össze aránylag kis helyen és bő alkalom nyílik ellentétekre, sohasem kerül veszekedésre a sor. Tettlegesség egyáltalán nem fordul elő Coney Islandon.

Az amerikai metropolis egyetlen más helyén sem nyilvánul meg oly szembeszökően a tény, hogy Newyork, az Amerikai Egyesült Államok olvasztó tégelye. Közismert dolog, hogy Coney Island strandján a tegkevesebb — angol szót lehet hallani. Newyork lakosságának háromnegyedrésze bevándorlókból és ezek gyermekeiből áll. Ahol az emberek kényelembe helyezik magukat, az idegen nemzetbeliek szívesen visszatérnek anyanyelvükhöz, még ha a fajtiszta amerikaiakat is adták azelőtt. Így például forró nyári napon Coney Island strandján több az olasz, mint Firenze összlakossága.

Coney Islandhoz csatlakozik a széles sétánytól elválasztva Newyork virsztlija, Amerika legnagyobb szórakozó-parkja. Rengeteg bódé van itt a legcsodásabb látványosságokkal, a legkülönbözőbb szórakozó helyekkel. Van itt kis és nagy étterem, virsztli-sátor, fagyaltárus. Itt a newyorki polgár elfelejti a hétköznapot és dollárjainak száma szerint gondtalanul odaadja magát a kisebb-nagyobb szórakozásoknak. A közönség naiv jókedve kemény ellentétben áll azokkal az eseményekkel, amelyek a szin pompás szinpad mögött lejátszódnak.

Coney Island szórakozó helyeinek nagyrésze az amerikai alvilág kezében van.

Sokszor megtörtént, hogy egyik-másik nagyon is becsúgygó bódétulajdonos sohasem tért vissza többé az óceánban végzett fürdéséből. A gánzterek végeztek vele és a titkot megőrzi a hullámsír.

REUSZ műjéggár

3 havi üzemjavítási és modernizálási munkálatok befejezése után a legjobb műjeget hozza forgalomba. — Házhozszállítás teherautokon. Pontos kiszolgálás, hatóságilag engedélyezett hűtőtelep.

Bul. Reg. Ferdinand 23. Tel. 141.

Londoni levél:

Felbecsülhetetlen műértékek vándorolnak a világ minden részéből a londoni porcellán kiállításra

A „Suffolk” nevű páncélos cirkáló Kinából Európa jövet 93 ládát hoz magával lőszerraktárában. Ezt a küldeményt a portsmouthi hadikötőben tíz cilindres angol ur veszi át. A jelentéktelennek látszó, gyalumatlan és rozsdás pántokkal körülfogott ládákat a külügyi hivatal, a belügyminisztérium és egyéb minisztériumok magasrangú tisztviselői kísérik tovább. A sok kék és zöld pecséhez még egy piros járul. Ezután négy ember felkap egy ládát és óvatosan szekerre rakja. Innen párnázott vasuti kocsiába viszik.

A 93 láda I. osztályú vasuti fulkében utazik.

A Scotland Yard husz detektívje vigyázz rájuk. A detektívek nem pőfékelhetnek kurtaszáru pipájukból, mert az „utasok” nem türik a füstöt. Az „utasok” igen törékenyek és a legcsekélyebb baj is életveszélyes lehet számukra. A biztosítótársaságokra nézve is. Minden láda százezer frontra szóló „életbiztosítási kötvény”-t kapott.

A ládák tartalma porcellán. Krisztus előtt 4000 évről való hibátlan kínai remekművek.

Az értékük felbecsülhetetlen.

Csak akkor lehetne megállapítani az értéküket, ha eltörték. Husz detektív vigyázz személyi biztonságukra.

A műkincsek kerekaszámban tíz millió angol fontot érnek.

A kínai kormány kihozatta őket a nagy császárok kincstárából és kölcsönadta a londoni művészeti Akadémiának. A kínai művészet valamennyi korszakának jelentős keramikai művét állítják ki Londonban. Az Akadémia szakértői bejárják az egész világot, hogy a legszébb példányokat kölcsönbe kaphassák. A kiállítás központja kétségen kívül az az ezer keramikai tárgy fogja képezni, amelyet 93 ládában a páncélos cirkáló hozott Európába.

Londonban ezuttal először lehet majd majdnem teljességében megcsodálni négy évezred kínai művészeinek alkotását.

Először kerülnek napfényre a kínai császárok féltve őrzött kincsei a földalatta kincstár sötét termeiből. Peking az idegen kutatók számára eltiltott város volt. A császári kastélyok és paloták egészen a császárság bukásáig a kínaiak számára is megközelíthetetlenek voltak. Ma?... Ma egy világváros centrumában szűkehaju tudósok bontják fel a ládákat és kihüvelyezik évezredes titkaiból a nagymogulok és császárok kincseit. Selyem és bambuszból készült gyapot borítja a páratlan agyagremekműveket.

Maguk a tudósok is meg-megállnak, mert lenyűgözi őket a porcellánba öntött álomkép.

Selyemre lehelt képek. Lehetetlenül gyönyörű leányok. Genghis-kán „fényképalbuma”. Egy művész azt a megbízást kapta, hogy fesse

le a császári hárem hölgyeit, anélkül, hogy látta volna őket. Halandó büntetlenül nem emelhetette tekintetét a császár asszonyaira. A művész sokezer vázlatot készített. Különböző árnyalatu szép szemeket rajzolt, szép testeket, szép orrokat és füleket. A császár legkedveltebb asszonya válogatott a vázlatokban és hasonlatosság szerint állította össze őket. E vázlatok alapján festette selyemre a művész ezt az albumot. Amikor az uralkodó meglátta az albumot, annyira feltűnt a hasonlatosság, hogy nem hitt udvaroncainak és halálra íteltette a művészt, amiért a császár asszonyaira merészelt vetni a tekintetét. A hárem hölgyei már nem is mertek kijönni szobáikból, mert féltek, hogy ablakmélyedésekben leleselkednek rájuk és lefestik őket...

A festészet csodája egy folyó képe, a forrástól egészen a torkolatig. A festő „A Yancse tízezer mértföldje” címet adta tizenkét méter hosszú tájképének, amelyet keskeny pergamentre festett. A legérdekesebb festmény a Csicsing, vagyis „Az égbolt eső után”. Shih-Csung császár megbizta a művészt, fessen olyan képet, amely oly kék legyen, mint az ég, oly tiszta, mint a tükör, oly vékony, mint a papír és oly zengő legyen, mint a csiszolt jade-darab. Ezer évvel ezelőtt alkotta meg a művész ezt a remeket, amelyet szubtilis finomság tekintetében mindeztideig meg sem közelíthettek.

Háromszáz évvel ezelőtt a császári kincstárnoknak egész hercegséget kínáltak, ha kiszolgáltatja a festményt.

Pompás jade-faragások láthatók, amelyek felülmulják mindazt, amit ebből a művészetből eddig az európai műkereskedelemben látni lehetett. Majdnem minden jade-szín képviselve van a Pekingből származó gyűjteményben. Évezredek óta a jade szent kő volt, amely egyedül a császár tulajdona lehetett. A sarga jade majdnem a huszadik századig a kínai uralkodók monopóliuma volt.

Álomszerűen szépek a porcellán-figurák, festett edények és vázák. A pekingi gyűjtemény pompás darabjait ki fogják egészíteni a kiállításon az angol királyné és az öreg Rockefeller világhírű gyűjteményének értékes példányai. Néhány darab olyan finom és átlátszó, mint a virágszirom és miniaturfestmények diszelegnek rajtuk, amelyek kínai meséket és legendákat illusztrálnak.

Egész más arculatát látjuk Kinának, ha ezeket a bujaszinű vázakat és figurákat nézzük. Az ember önkéntelenül elfelejti az árvíz-sújtotta birodalom halványsárga arcu fiait, a borzalmas szegénységet, a kulik leirhatatlan nyomorát. Csak a gyengéd nők színes ruháit és a törékeny ágakon virágokat látunk. És mindez egy hatalmas birodalom nagyszerű multjának gondosan becsomagolt, selyempapírba göngyölt emléke.

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árák olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Moszkvai levél:

Stalin frakkban vett részt a moszkvai Karneválon, százezer álarcos ünnepén

Julius vége. Éjszaka a moszkvai Vörös-téren. Nappali világosságban ragyog a nyári éjszaka. A háttérből kiválnak a Kreml hatalmas konturjai, a tereken és uccákon tarka, szinpompás tömege az álarcos férfiakkal és nőkkel. Álarcosok hullámszanak végig a szovjetbirodalom fővárosán; éjféltől hajnalig tart a magyarországi Karnevál, a százezer álarcos nyári Karneválja, husz év óta az idén először tombol az önkéntelen jókedv, az újjáéledt vidámság a hajdan szent Moszkvában.

Fiatal asszonyok és leányok táncolnak a szabadban és hatalmas termekben. Két nemzedék férfiainak mutatnak az álarcos felvonulásban. Szól a jazz-muzsika, új táncokat lejtének, modern tánc-zene tölti meg a levegőt. A Moszkvában felnőtt fiatalok tartózkodás nélkül veti bele magát az ismeretlen mámorba. Csak a tegnapi emberei emlékeznek bánatosan vissza a cári Oroszország Karneváljának fényére és varázsára.

Eltűntek a varázslatos opera-redoutok és előkelő álarcosbálok Pétervárott és Moszkvában, amelyeken a cári udvar legmagasabb rangú méltóságai táncoltak és flörtöltek Oroszország legszébb asszonyaival.

Eltűntek a felejthetetlen órák, elmúltak a mesebeli éjszakák, amelyeken érdemkeresztekkel telerakott egyenruhák és frakkok diszelegtek báli toalettek mellett és a felsőbb tízezer hölgyei vagyionokat érő prémegekben és briliánsokkal páváskodtak.

Most hatalmas aranyú nyári Karnevált rendeztek, a tömegek Karneválját, sok-sok diszítéssel. A jelmezeket közintézmények bocsájtották díjtalanul rendelkezésre. Szemképrázdató szinpompa ez is. Látható itt az európai és ázsiai Oroszország minden népviselete. Tatárok, kozákok, szibirjások és kirgisek, a Krimből és a Kaukázusból való férfiak, georgiai és cseszes asszonyok festői népviseletben vonulnak fel a menetben. A szovjet-birodalom minden nemzetének seregszemléje ez az első szovjet-Karnevál.

A hajdan ázsiai képe Moszkvának sokkal európaiabb lett. Oroszország közeledik Nyugateurópához és felfedezte a nyugateurópai erkölcsökhöz és szokásokhoz való hajlamát. Míg eddig a szovjetek fényét és pompáját csak diplomáciai képviselőinél lehetett csodálni, most már

Moszkva is versenyre kél társadalmi pompa tekintetében Londenval és Párisval.

Sir Eden angol delegátus és Laval akkori francia külügyminiszter látogatása alkalmával Moszkva legnagyobb diplomáciai ünnepségek székelye volt. A szovjet főváros előkelő társadalmá, az állami funkcionáriusok és gazdasági vezető egyéniségek képezték a nyugati reprezentánsainak fogadtatásánál az új, addig be nem mutatott keretet.

Ünnepi színházi előadások, bankettek, diplomáciai fogadtatások és a hadsereg és gazdasági üzemek megtekintése követték egymást. Az idegenek és kísérőik lélegzeni is alig tudtak, annyira igénybe voltak véve.

Stalin frakkban.

Az új Oroszország mentalitásában és erkölcstörténetében ez nagy fordulatot jelent. A szovjetbirodalom mindenható diktátora rászánta magát, hogy leveesse a kommunista inget és az ünnepi lakomákon frakkban megjelenjék. Litvinov külügyi népbiztos már rég nem az egyszerű népbiztos, hanem miniszter és vérbeli diplomata. Fogadásain kápráztató fényt fejt ki. Ragyogó egyenruhákban láthatók nála a nagyok, legfeljebb a Szentgyörgy-kereszt helyett a szovjet-csillag diszeleg egyegy tábornok mellén. Láthatók itt a vörös hadsereg hírességei: Worosilov főparancsnok, Tusacsewszki helyettes főparancsnok, Blücher tábornok, a Távolvelet parancsnoka, aki időnként főhadiszállásáról, Csitából elruccan Moszkvába. Ujabbán Stalin legjobb barátja, Kaganovics közlekedésügyi népbiztos játszik nagy társadalmi szerepet.

Igy mulat Keleteurópa négymilliós városa. Karnevál, diszbankettek és ünnepi színjátékok teszik változatossá az egyhanguságot. Rá sem lehet már ismerni a husz évvel ezelőtti Moszkvára a mostani fővárosban.

Newyorki levél:

A világ legnagyobb zsibvásá- ra, ahonnan elindulnak a bevándorlók . . .

Senki sem mondhatja, aki keresztülkasul járta Newyorkot, hogy alaposan ismeri ezt a nagyszerűségében is borzalmas világvárost. Meg kell nézni a nagyváros árnyoldalát is, a „lower Eastside”-t, ezt a bérkaszárnnyakkal és többnyelvű lakósokkal zsufolt városrészt.

Newyork bevándorlóinak többsége az alsó Keleti-oldalon talál először otthont magának. Olcsók a lakbérek ezekben a rozoga bérkaszárnnyokban és így a bevándorló életküzdelmének legnehezebb problémáján tul van. Ennek a vidéknek uccái visszataszítóak. Az uccákat ujságdarabok és hulladékok borítják, a házak homlokszata foltos és viharvert. Egyik házról a vele szemben levőre köteleket huznak, amelyeken mosott fehérnemű szárad, a tűzilétrákon matrácokat és ágyneműt szellőztetnek. Az uccákon hőmpölygő közönség a világ minden tájáról összeverődött babiloni zürzavarú embertömeg, amelyben kevés jólöltözött és angolul beszélő ember fordul meg.

A „lower Eastside” nyomortanyáinak területe annyiban üt el Newyork hasonló városnegyedeitől, hogy megvan a saját üzleti negyede. Orchard Street, Essex Street és néhány mellékuccájuk határolják a világ legnagyobb zsib-piacát.

Minden használati cikk, amit a nagyváros kivetett magából, itt újból eladásra kerül, mielőtt végleg és visszavonhatatlanul a személládába vándorol.

Kilométernyi hosszúságban sorakoznak egymás után a kis kocsi, amelyek a piacra szállítják az árut. Az egyik koci csupa szőrmét szállít, a másik hangszereket, a harmadik gramfonlemezeket, a negyedik férfiingeket, az ötödik szerszámokat, a hatodik fényképező-készülékeket. Nem mindegyik tárgy ócska, elhasznált. Akad itt csőd-tömegből, kimustrált raktárból eredő portéka és mintaküldemény is.

Ha az ember ezen a zsidpiacon jól és előnyösen akar vásárolni, áruismerettel kell rendelkeznie és alkudni is tudjon. Itt az a szabály, hogy

az eladási árnak legfeljebb egyharmadát kell igérni.

Ennek az ajánlatnak rendszerint alig érthető nyelven elhadart káromkodásáradat és gunyos megjegyzés a következménye. De ha az ember szilárdan kitart és elfogadható módon lepocskondiázza az árut, rendszerint létrejön a vásár a felajánlott harmadáron. A portéka minőségét mindenesetre alaposan meg kell előbb vizsgálni. Egy párrá egyesített két ballábra való cipő, hamisított nyakbőségű ingek, felemás pár keztyű, ablaküveg-objektívvel felszerelt fényképezőgép, hamisított jegyü ezüstnemű, szénával töltött szivarok, mosásnál szétmálló szinehagyott vászon nem ritkaságok ezen a piacon. Panaszkodni akarsz, hogy becsaptak? Főlöszleges fáradozás. Az ócskás nagyszerűen mulatna és a szemed közé nevetne. A jog az ő oldalán van, mert sohase tiltakozik az ellen, hogy portékáját megnézzék és megbirálják.

Nem csupán Newyork szegényei szokták felkeresni ezt a hatalmas zsidvásárt. Elegáns hölgyek is sportot üznek belőle, hogy mit tudnak itt alkudozással vásárolni. Gyakran megeskik, hogy

az ócskaságok és romlott portékák könyvtármétegeiből értékes erotikus darabokat sikerüi kihalászni.

Az árusok a szállodák aukcióin is szerzik be portékájukat. Az amerikai törvény tiltja, hogy szállóban felejtett vagy zálogban hagyott koffert felnyissanak, mielőtt árverésen elkeltek volna. Az ilyen kofferekben különleges tárgyak is vannak. Az árus, aki az árverésen megvásárolta, sokszor nem is tudja a valódi értékét megállapítani és potom pénzért elkótyavetyéli a zsidvásáron.

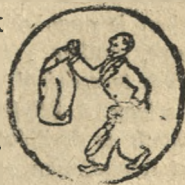
Ebben a városrészben az életküzdelem a legbrutálisabb formában nyilvánul meg. Kora reggeltől késő estig állnak itt az árusok, hogy tudjanak előkelő házak személtládáiból kihalászott portékájukon. Ez a kemény iskola nem egy kivándorlóból csinált nagyszerű üzletembert. Vannak a Fift Avenun előkelő kereskedők, akik büszkék rá, hogy a zsidvásáron kezdődött a karrierjük.

Legnagyobb angol és francia divatlapok szerint öltözhet, ha felkeresi

CSONT

„Revü” urisزابóságát.

Arad, Str. V. Goldiş — Palatul Banca Românească

Flepperek

az aradi korzón

(Arad.) Bizonyára az Erdélyi Élet olvasói közül is soknak feltűnt az elmúlt napokban az aradi korzón két egyformán, rendkívüli eleganciával és sok ízéssel öltözött feltűnően csinos leány. Az es-

ti korzó emberretelegeből szinte kivált a két jókedvűen kacagó leány, akiken látszott, hogy más városból, más országból, sőt más világból is valók. A korzó közönsége kíváncsian figyelte a szokatlannal összhangban levő eleganciát és megindultak a találgatások a két titokzatos idegen kilétének megállapítására.

Voltak, akik franciáknak, mások angoloknak, sőt németeknek vélték a két leányt, de akadtak olyanok is, akik fogadást akartak kötni arra, hogy a tengeren tülről érkezett városunkba a két vendég-leány.

Az Erdélyi Élet munkatársa alkalmat talált arra, hogy megkérje az idegen vendégeket, hogy olvasói számára vessék le inkognitójukat.

Nem szeretjük a szereplést — mondották, — de, ha érdeklő olvasóikat szívesen elmondunk mindent magunkról és főleg az amerikai női divatról. Ugyanis amerikaiak vagyunk.

Miss Anna Danecker és Betty Messinger a két amerikai flepper. Karcsu, magasnövésűek, hajuk természetes szőke, szüleik aradmegyeiek. A két leány szülei Glogovaton lakott a szomszédságban. Évtizedekkel ezelőtt, amikor az Egyesült Államok felé megindult a népvándorlás, a két glogovati család együtt indult az újvilágba szerencsét próbálni. Sikerült is nekik elhelyezkedni. A családjók ugyanabban a gydrban helyezkedtek el. Szépen kerestek, de már akkor is megállapították, hogy Amerika sem olyan Eldorádó, mint amilyennek itthon hitték.

Danecker Anna és Messinger Betty is Amerikában születtek. A sors keze úgy irányította, hogy ugyan abban az évben. Együtt nőttek fel. Ugyszólván csecsemőkoruk óta naponta együtt játszottak. Ovodába, majd is kolában is egymás mellett ültek és a két jóbarátnő az élet pályán is egymás mellett akart küzdeni. Varrni tanultak. Szorgalmas munka drán felfelé ivelő karrierjük egyik állomásához érkeztek az elmúlt évben:

saját konfekcióüzemet rendeztek be.

A barátok társas viszonyban vannak. Most már nemcsak szórakozásikat, hanem üzleti ügyeiket is együtt végzik. Nehéz üzleti viszonyok vannak felénk is — jelenti ki Miss Messinger — tört németiséggel, mert otthon is angolul beszélnek, csak elvétve fordul a társalgás nyelve németre, amikor a szülők az óvilági otthonról, a glogovati földekről és annak terméséről, a kis földszintes házokról és a régi, régi emlékekről mesélnek. A két flepper már évekkkel ezelőtt elhatározta, hogy ha majd nagyok és önállóak lesznek, felkeresik szüleik régi otthonát. A rohanó élet tempójában sem feledkezett meg a két leány gyermekkori dlmáról és azt juliusban valóra is váltották. Ketten hajóra szálltak, majd a

vizi ut végeztével repülőgépen, később vonaton érkeztek Aradra.

Aradról sokat meséltek szüleink — jelentették ki lelkesedve. — Szép kis város, barátságos, csak egy kissé visszamaradt a fejlődésben. Apáink szülőházára is rábukkantunk. Egy éjszaka kint is aludtunk. Oly furcsa volt a Newyork felhőkarcolói után a csöndes falusi házban aludni. És ezt a csendet hányszor kívánják vissza szüleink... — mondta Messinger Betty.

— Üzemünkben harminc munkásnővel dolgozunk. Tudja, sok baj van az üzlettel. Mindég más divat, más szabás és szín jön forgalomba. A magunknál divó divat nekünk furcsa. Elsősorban a festett haj. Nálunk alig látni festett haját, míg itt ritkán látni eredeti hajszínt. A ruhák sokféle tarkasága sem divat már. Nálunk ha valaki buzakék ruhát vesz fel, akkor ugyanolyan színű harisnyát, cipőt is visel. A retikül, a keztyű és kalap is egyszínű a ruhával. Talán a rajtunk levő színek nagy harmoniája keltett nagy feltűnést a korzójukon — kérdezte Anna Danecker, mert figyelmüket nem kerülte el, hogy nagyon megnézték őket, főleg az asszonyok. Az idei nyáron a fehér, rózsaszín, a különböző kékszínek és a skottis a divatszín, de mi már — ezt üzletileg mondják — felkészültünk az őszi divatra. Őszire főleg a barna színek dominálnak. Egyszerűen szabott, inkább hosszabb ruhák kerülnek viselésre. A téglabarna szín már a közeli hetekben a piacra kerül, jelentették ki szakszerűen. A kötszövött árúk is egyre nagyobb tért hódítanak, a selyemfélék sem maradnak el, de azok közül csak is a fabselymeket hordják. A műselyem nálunk ismeretlen.

Az üzleti „ügyek” letárgyalása után a kozmetika térhódításáról érdeklődtünk Messinger és Danecker kisasszonyoktól.

— Említettük, hogy Cluj / Central University Library Cluj

a hajfestés nem divat felénk. A körmeinket sem festjük pirosra, mint azt Európában láttuk. Otthon csak halvány színű körömlakkot használunk. Az arcápolásról mondjak valamit? Ez nem tartozik reánk. Mi még fiatalok vagyunk ahhoz, hogy az arcbőrünket vasaltassuk, az öregek dolgába pedig nem avatkozunk bele — mondotta ironikusan Miss Messinger.

A newyorki leányok szórakozásáról és szerelméről érdeklődtünk, azonban elutasító választ kaptunk. Mi üzlettel foglalkozunk és csak kevés időnk van szórakozni, a szerelemre pedig éppenséggel nem érünk rá. Hogy mit csinálnak mások, azzal mi nem törődünk.

Csak néhány napig maradunk még Aradon és azután hazautazunk, mert otthon vár a kötelesség és minél hamarabb személyesen akarunk szüleinknek referálni szülőfalujukban élő ismerőseikről, — mondták bucsuzéskor az amerikai flepperek.

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

a könyvtáram előtt

(Arad.) Könyvtáram van. Azaz — hogy szabatosan fejezzem ki magam — csak volt. Már fiatal diákkoromban könyveket vásároltam, könyveket kaptam ajándékba. Most azonban odavannak a könyveim. Sajnos, nem mind.

Iha az embernek egyáltalán nem lennének könyvei, ez legalább eredeti dolog lenne. Mindenesetre nem kellene bosszankodni. Iha például a weimari Evetbe-kiadásból hiányzik a Faust első része, vagy Dostojewski összes munkáiból a „Félkegyelmű”, Hamsun összegyűjtött műveiből a „Misztériumok”, Jókai százkötetes kiadásából az „Aranyember” és az „Uj földesur”, akkor az ember nagyon lelkeré veszi a dolgot.

Igen, hát mi történt a könyveimmel? Minden barátom szigoruan betartja a hetedik parancsolatot. És a könyveim mégis odavannak. Különböző uton-módon jutnak ki a házból. Vagy nyomtalanul eltűntek egy szép napon, vagy eljött hozzám egy barátom és megkért, adjam oda Pascal gondolatait. Egy másik, aki rendszerető, így szólt hozzám:

— Kérlek, jegyezd fel magadnak, hogy Bernard Shaw „Az orvos a válaszuton”-ját tizennégy napra kölcsönadtad nekem.

Sok utja van annak, miként viszik el a könyveket, de olyan utat még nem láttam, amelyen vissza is jöttek volna.

A könyv tulajdonosa semmiről sem tehet. Hiszen magától értetődik, hogy könyvet kölcsönadnak. Ezt diktálja a közösség érzéke. Ha már az anyagi javak nem lehetnek köztulajdon, legalább legyenek szellemi javak a közösség kincsei. Egyik barátom így érvel:

— Tudod, hogy kevés a pénzem és nem vásárolhatok könyveket. Add kölcsön Stefan Zweig „Stuart Máriaját”, hadd látom, érdemes-e megszerezni!

A második barát:

— Minthogy nem vásárolhatok könyveket, a te könyvtáradat a magaménak tekintem.

A harmadik így érvel:

— Most éjszaka nem vehetem meg Lyon Feuchtwanger „Erfolg”-ját. Már pedig el kell olvasnom. Ma kell elolvasnom.

Kévs az olyan bátor ember, aki ilyen esetekben nemet mond, vagy olyan elvre hivatkozik, amely egyenesen kötelességévé teszi, hogy ne adjon kölcsön könyvet. Én nem vagyok ilyen. Ennek aztán az a következménye, hogy könyvtáramban folyton nagyobbodnak a folytonossági hiányok. Hová lett Cervantes „Don Quijette”-ja, amelyet nagybácsimtól kaptam ajándékba? Hol van Burckhart nagy renaissance-könyve?

Különböző forrásokból ömlik fájdalom az eltűnt könyvek miatt. Azokat fájjalom leginkább, amelyeket elmulasztottam olvasni. Sajnálom azokat, amelyeket csak futólag olvastam és amelyekhez valami emlékem fűződik. És mennyi közülök nem is lehet anyagilag pótolni!

Voltak közöttük első kiadások, például Heine „Buch der Lieder”-je és Petőfi első verseskönyve. Eltűntek megszűnt folyóiratok féltveőrzött évfolyamai. De legfájdalmasabban érint, hogy a fiatalkoromban vásárolt összkiadásokból hiányzik egy-egy kötet. Olyan ez, mint a hiányos fogsor.

A könyvkölcsönző husz százaléka rendes ember. A másik nyolcvan nem az. Sokaknak nincs meg a kapcsolatuk saját könyveikhez. Gondatlanul veszik el a könyvet és ugyanígy adják tovább. Szellemi érték számukra nem életszükséglet. Talán nem véletlen, hogy szegény ember ritkán könyvgyűlölő. A gazdag ember nem sokat törődik a könyvvel. Számára a legfontosabb a pénz. Vannak emberek, akik idegen házban nem mernek egy szál virágot a vázából kivenni, nem mernek kínálás nélkül egy süteményt megenni vagy egy cigarettát elvenni, mégis képesek rá, hogy könyvet lopjanak. Mert könyvet husz évig nem visszaadni, nem jelent egyebet.

Anyagi okokból sem szoktak könyvet visszaadni. A zsirfoltos és összetépett könyv sohase kerül többé vissza. Aztán nem is tudja a kölcsönző, hogy kié a könyv. Avagy az ember kétségbeesetten tekint maga elé, hiszen be kellene csomagolni a könyvet és valakivel visszaküldeni. Nincs, akivel el lehessen küldeni. Személyesen visszavinni? Szó sincs róla. Thomas Mann „Varázshegye”, amely három évvel ezelőtt belefért az aktatáskába, ma már nem fér bele. Kisebb lett a táska vagy vaskosabb lett a „Varázshegy”? Nem. Csakhogy akkor veled csomagoltad az örömet, hogy olvasható a könyvet. És ez az öröm gyengéd és finom volt. A kedvetlenség, hogy vissza kell adnod, sokkal vastagabb. Ezért nem fér bele az aktatáskába.

Zárt könyvszekrényt kivéve, nincs segítség e társadalmi nyavalya ellen. Exlibris? Ismerek valakit, aki Exlibriseket gyűjt, amennyiben nem adja vissza az Exlibrisekkel ellátott könyveket. Így egész csinos könyvtárat szerzett. Sok vesződése volt vele, mert egyenként kellett összekölcsönöznie a könyveket.

Tolvajok a könyvkölcsönzők? Nem. Kozmikus törvény alatt állnak. A könyv néma szóval hívja fel bámulóját: „Vigyél magaddal! A szerző elismerésre vár. Már régen nem vett senki róla tudomást”. Hát lehet ennek ellentállni?!

Aki könyvet elvisz, olyan, mint a virágról-virágra röpülő rovar. Termékenyít. Az emberi agyakat termékenyíti meg. Igaz, ez sovány vigasz a kárvallotra nézve, aki rajongva szereti a szellemóriásokat. Mert ezek igazán rendkívül kellemesek és tapintatosak. Macaulay ezt mondja róluk: „Plato sohase rosszkedvű. Cervantes sohase szemtelen. Demosthenes sohase érkezik alkalmatlan időben. Dantenak nem szokása, hogy sokáig maradjon”.

Aki ilyen összeköttetésektől fosztja meg az embert, az nagy igazságtalanságot követ el. Milyen békésen sorakoznak a könyvek a fal mentén. Egy könyv födele is megnyugtatóan tud hatni. Valaki elviszi a könyvet. Eltűnt az életünkből. Néha ürességet érzünk. Ez is eltűnik lassanként. Szegényebbek lettünk és nem is tudunk róla.

Kérem: kiknél vannak a könyveim?

HIRDESSEN
az „ERDÉLY ÉLET”-ben!

Fürdőismeretségek – oh...

(Timișoara.) Most jöttem haza a nyaralásból. Néhány élmény következik az alábbiakban. Előljárójában megemlítem, hogy a legtöbb nyaraló azon a véleményen van, hogy a nyaralásban a legszebb a sok

uj ismeretség. Végre új arcokat lát az ember — mondják. És milyen érdekes ismeretségeket lehet kötni ilyenkor nyáron. Ősszel sokat lehet felválni a régi barátoknak. Például:

— Hát tudod kedves barátom, Karlsbadban nem kisebb ember volt a bridzs-partnerem, mint Manolescu-Strunga volt kereskedelmi miniszter.

Ismerek egy uriaszonyt, aki minden évben elhozza a maga slágerét a nyaralásból. St. Móricban egy amerikai film-báróval flörtölt, Riccione-ban egy herceg és Balatonbogláron az angol felsőház egyik tagja, a hetedik lord Kellaway. De nem kell mindenáron külföldi ismeretségekre szert tenni. Meg lehet ismerkedni a saját városbeliekkel is. Persze csak olyanokkal, akikről már sok szépet hallottál és akivel otthon is érdemes fenntartani az ismeretséget.

De másként is lehet ám a nyári ismeretségekről vélekedni. És ezeknek a kellemetlen eseteknek alapja a tapasztalat. Ime:

A jugoszláv tengerpart egyik kisebb fürdőjén történt. Középkorú házaspár nyaralt a fürdőn, A férj si magasarangu tisztviselő. A házaspár unatkozni kezdett, ismeretségeket kötött. Többek között velem is ismeretséget kötöttek. Nem lehetett kifogásom ellenük. Aztán mi történhetik — gondoltam. Egy hét múlva megkezdem tengeri utamat a dalmát tengerpart mentén. Erről azonban egy szót se szóltam. Csak két nappal az elutazásom előtt árultam el utiterveimet. Rosszul tettem. Új ismerőseim rögtön lelkesedni kezdtek, hogy hát ők is velem tartanak. Kezdett melegem lenni. Nincs szebb dolog, mint egyedül kóborolni a tengeren: egyedül járni a hajó fedélzetén, kinyújtózkodva szundítani a fekvőszékeken, keveset olvasni, nézni a röpködő sirályokat. Pell-e ilyenkor társaság? Beszéltem nekik a sok kellemetlenségről. Megemlítettem, hogy nagy a hőség, szűkek a kabinok, gyakori a vihar, elkerülhetetlen a tengeri betegség. Ismerőseim nem féltek a hőségtől. Ismerőseim edzettek és szeretik a tengert. Susákban velem együtt szálltak fel a csinos fehér hajóra. Éjjel 11 óraker. Micsoda éjszaka volt ez! Az égen ragyogtak a csillagok; félhold; a tenger sima, mint a tükör. Ismerőseim nyomban ki akartak csomagolni és a kabinjukba siettek. Kinyuj-

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

tózkodtam a fedélzeten, gyönyörködtem az utasok sürgés-forgásában. A zenekar játszott.

És ekkor megjelentek ismerőseim — papucsban. Ragyogott az arcuk a boldogságtól, hogy ilyen gyorsan kényelembe helyezkedhettek. Nem vették észre, hogy mosolyogtak rajtuk.

— Az ember mindent duplán élvez, ha nincs rajta cipő — mondta a férfi.

En már tudtam, mi várákoszik reám: két heti bizalmasodás és inguiselet. Nem voltam ur a saját kabinomban. A férfi bejött hozzám korá reggel pizsamában, hogy csevegjen velem. Egyetlen szabad órám sem volt. Rám bízta összes családi titkaikat. Vadidegen emberekhez címzett képeslapokat kellett aláírnom.

Raguzában titokban megléptem. Hadd vesszen a hajójegyem.

Van azután erőszakos nyári ismerős is. Megismerkedel egy urral. Igen barátságos irántad. Egyszerre azon veszed észre magad, hogy egészen a hatalmában vagy, hogy ő irányítja az életedet. Fel kell másznod a magas hegyesucsra, akár akarsz, kár nem. Hajnali négy órakor ki az ágyból! Ha még alszik, ki fogjuk ráncigálni. Micsoda ember maga?! Két hete él itt Bivalyfüreden és képes lenne elutazni anélkül, hogy felmászott volna arra a kopár hegyesucsról

— Mit, hogy maga nem eszik földiepret, mert családküitést kap tőle? Nevetséges képzelődés. No csak kapja be ezt a tányér földiepret. A földieper igen egészséges gyümölcs. Aztán ma nem fog leveleket írni. Ma tenniszezni fog. Hattól hétig. Már lefoglaltam a pályát. Ugy-e szép volt tőlem?

Más eset. Elegáns ur. Nagyiparos. Előkelő külföldi. Autóját nem hozta magával, mert komiszak az utak. De ugye mindig lehet autót bérelni?

— Szabad ma délelőttre meghívni?

Az ilyen meghívásokat nem szabad elfogadni. A posta miatt nem kell elfogadni. Mert a posta megbizhatatlan. Ezt mindenki panaszolja. Főként akkor mond csődöt a posta, amikor csekkkel bélelt levél kézbesítéséről van szó. Kinos, igazán nagyon kellemetlen, itt a szombat, ki kellene fizetni a szállodai számlát és a csekk még mindig nem futott be. Az országban lakó üzleti barát csekkje. Érthetetlen dolog. Pillanatnyi zavarban vagyok. Hiszen megérti a helyzetemet... Nem szeretném, ha a szálloda igazgatósága... Leghelyesebb, ha az ember elutazik üzleti barátjához, személyesen átveszi a csekket. Három nap alatt el lehet intézni... Oh, leghálásabb köszönet a pillanatnyi segítségért. Nagyon kedves Ön-től. Felette lekötelezett. Nyugodt lehet... Szabad kérem legközelebbi címét... Minden eshetőségre...

Nincs értelme megvárni az előkelő ur visszatérését. Annak sincs értelme, hogy hetekig várjak a levélhordóra. A nagyipar nem ad többé életjelt magáról. Bizonyára megfeledezett rólam, hiszen oly sok az üzleti gondja. Hiábavaló az írásbeli felszólítás is. A levelek visszajönnek. Címzett ismeretlen. Ilyen esetben tökéletesen megbizható a posta.

Hát ilyen ismeretsegek is vannak a kellemes nyaralásban.

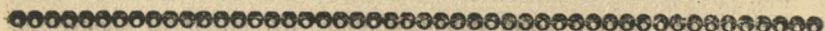
fürdőváros

(Arad.) Az aradi Neptun-strandnak újabb érdekes vendége volt. *Hans Mozer*, az európai hírhedt filmszínész leánya. A csinos széke leány meg akarta őrizni inkognitóját, azonban a legnagyobb óvatosság ellenére is kitudódott a titok. A strand közönsége, főleg a fiatal emberek, figyeltek a filmszínész leányának minden mozdulatát. Nagy feltűnést keltett a Neptun-fürdő látogatói között *Pogány Anni* budapesti urileány is, aki *Szabó Miklósné*nál van Aradon vendégségben. *Pogány Annit* „nagy udvar” veszi körül a strandon és igyekeznek vele feledtetni az aradi strand hiányosságait.

Brecher Zsigmond, a Banca Ardeleană igazgatója, egy árnyékos pedon tartja ebédutáni szieszáját. Ugyancsak az árnyékba huzódott *Avramescu Ovidiu* dr., pénzügyi aligazgató, aki felesége társaságában tölti ebédutáni pihenőjét. A közelükben *Hammer Sándor* és felesége élvezik a szabadfürdőzés örömeit. Az uszodában *Rusu* őrnagy ismerős alakja tűnik fel. A rokonszenves őrnagy csak szabadságát tölti Aradon, régi állomáshelyén és nagy előszeretettel keresi fel a Neptun-fürdőt.

Feltűnik *Hatschek Pál* dr. is. Minden reggel ő az első vendége a strandnak, ez meg is látszik rajta: „néger” lett, mondják róla ismerősei. *Thau Ernő* dr. új vendége a Neptun-fürdőnek. Csak a napokban érkezett vissza külföldi tanulmányutjáról. *Parecz Béla* dr.-t éppen a strandról való távozásakor sikerült észrevennünk. *Horváth Blanka* a délelőtti órákban keresi föl a Mureş hullámain. *Ráczy* Manyi az uszás szenvedélyének hódol. *Salacz Dezsőné* és *Gráf Gizi* ugyan-

csak a Mureş hős hullámaiban keresnek menedéket a tűző napsugarak elől. Fischer Ernő zongoraművész is ismert vendége a strandfürdő látogatóinak. Előszerettel figyelni tanítványait, akikkel hosszasan eldiskurál. Salacz Ottó mérnök a homokplázsón pihen. Paldgyi Médi a tuss alatt mossa le magáról a Mureş viz iszapját. Pongrácz Anci napfürdőzik az uszoda előtti padon, Józsa Ila társaságában. Guttmann Sári, az SGA egyik vezetője, turaavezésről érkezett és a strandon akarja kipihenni fáradalmait. Németh Miklós dr. napfürdőzik. Tesici Svetolic a büffében ebédel, míg Popa Eugen, a Victoria bank főtisztviselője éppen akkor került szemlencsénk elé, amikor távozott a büfféből.

Idegen vendége az aradi strandak Lickerné Elemér Mancsi, aki stilusos uszásával vonja magára az uszodában tartózkodók figyelmét. Nachtnébel Mária és Kabdebó Hanna együtt strandolnak. Tüdős István sütteti magát az izzó napsugarakkal. Vajda János boxtréninget tart a kabinja előtt felszerelt boxlabdával. Vajda Kató és Wolf Márta versenyt usznak az uszodában. Ugyancsak az uszodában találtuk Nichi Lazar dr.-t, a Kulturpalota igazgatóját.

A strand mögött, a váralében „berendezett” futballpályán izgalmas futbalmeccset vívnak az alkalmi csapatok. Az Aradon tartózkodó egyetemi hallgatók külön futballcsapatot alakítottak. Ennek a „kitűnő és félelmetes játékerőt képviselő” csapatnak alig akad ellenfele (a rossz nyelvek szerint, amely többgólös eredménnyel győzné őket). Az egyetemisták csapatának néhány tagját sikerült feljegyeznünk, ezek: Burdan, a többszörös válogatott kapus, Cuedan, ugyancsak országos válogatott játékos, Gábor, Ga loria standard játékos, Korányi, a pécsi egyetemi futballcsapat játékos, Printz, az „amatőr”, Instilóris, Róth Sanyi, aki mint uszó is, sok sikert arat, különösen kraul tréningjeinek akad sok szemlélője. Prokopetz ugyancsak az egyetemisták csapatához tartozik. Putyu Grida szintén hasznos tagja az együttesnek. A kapusokban nagy „hossz” mutatkozik: Boşneac, a Gloria kapuvédője, Endreffí, a CAA kapujának kitűnő őrzője, Szadovszki, az AMEFA uj akvizíciója, aki ugyancsak jó kapus hireben áll.

Említésre méltó, hogy a kitűnő hírű kapusok egyike sem akar a vári pályán védeni. Mind csatárt játszik. Egyszer ők is gólt akarnak rugni. Kora reggeltől késő estig folynak a „strand futballcsapat” néven játszó csapat küzdelme, ha a félelmetes hírű Jánosbácsi le nem

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!

kergetné a labdarugás szenvedélyének hódoló futballistákat a pályáról. Hogy meg ne feledkezzünk, ezeken a meccseken a Középeurópában divó célfutballt játszik, csak hogy itt a cél nem a gól, hanem, hogy ki tud jobban „feccolni”. Miután Jánosbácsinak többszöri ijesztgetés után sikerült annyira megfélemlíteni a „strand futballcsapat” tagjait, hogy azok „önként” távoznak a „csatateréről”, a csapat tagjai a vízi-pólózásban keresnek felejtést az abbagyott futballmeccsért.

A homokstrandon pihen *Táncos László* is *Geszti Gyuszi* társaságában. Az „összhangban” levő duót *Farkas Baby* szokta trióvá fejleszteni, ilyenkor, ha lehet, a kis társaság még kellemesebben szórakozik. *Székely Éva* „törökül” tanul *Flamm Zsuszka* és *Bartha Irén* megértő társaságában. *Lusztig Anci* shortban sétál a strandon. Fogadásból, a tét egy doboz csokoládé, még haza is megy benne. *Viorica Perian* és *Velcu Jon* a homokplázsiton süttetik magukat, míg *Costescu Tauti* és *Martinescu Alexandru* az uszoda előtti padon vesznek napfűdőt.

A pingpong-asztal erősen igénybe van véve. *Fekete Pál Gutmann* Dezsővel viv izgalmas küzdelmet. *Jakubovics Dezső Engel Józseffel* verseng. A pingpong-asztal közelében, az árnyékos fák alatt keres menedéket a napsugarak elől *Iritz Béla* festékkereskedő feleségével, mellettük *Klein Miklós* ékszerész szórakozik feleségével és kisleányával.

Rádió ocassio:

Az előrehaladott saison miatt 1935 tyusú rádiók hitelképdés egyéneknek, előnyös részletfizetés mellett kerülnek forgalomba. Használt, vagy elégett rádióját előnyös feltételek mellett cserélem be az 1935 évi tyusúokra. Négy plusz 1 lámpás original gyári gépek dinamikus hangszóróval már

12.000

leitől kaphatók !

Hirschmann Károly

Arad, Str. Gheorghe Lazar 17.

A petroșani döntő harc izgalmas főpróbája

Arad. (—) Az AMEFA—Jiul selejtező-cirkusz második részének felvételei még nem kezdődtek meg, mert hiszen csak vasárnap kerül lebonyolításra sportnyelven szólva a sorsdöntő találkozások. Azonban ne tessék azt hinni, hogy a derék „színész” gárda, „statiszták” és a „technikai”, valamint a „rendező” személyzet pihen. Sőt. A rendelkezésre álló időt nagyszerű előmunkálatokkal töltik ki, hogy a második rész minél impozánsabb, minél ragyogóbb keretek között bonyolítódjon le. Lássuk az előkészületeket:

A derék másodosztályú klub, a Fortuna díjért döntőbe került a munkáscsapat második csapata, de miután az elv az volt: nyerni mindenekelőtt, a munkáscsapat vezetősége teletüzdelte csapatát elsőosztálybeli játékosaiával, így játszott Bugariu, Kovács, Szurdi, Magold és Blaskovits, de a többiek is nemrég nem az első csapatban rontották a szerelvényt és bosszantották a közönséget. Az AMEFA kombinálja így kicsit erős volt a zsidócsapatnak, a Hakoahnak, amelynek soraiban egy „osztrák” zsidó: Kerkai is játszott. Az „osztrák” játékos a bécsi Hakoah csapatának volt a tagja, de ne higgyék azt, hogy ezt az egyébként jó kapuvédőt Bécsből importálták. Nem. Az aradi Hakoah kölesönt folyósított a bécsieknek, de nem pénzkölesönt, mert az köztudomású, hogy Salamon I. Béla dr. futballszakosztálya nem bővelkedik a földi javakban, hanem játékoskölesönt.

Igy került Kerkai a bécsiekhez. Mivel csupa „nagynevű” játékos küzdött azon a díjmérkőzésen, nem lehet csodálkozni azon, hogy bizony gyengécskén rugdosták a labdát a szereplők. Még egymást sem rugták és a végén ez a meccs általános unalomba fulladt. Gyenge kis előkészület volt — mondták a már Petroșani felé kacsingató AMEFA drukkerok, de nyilván megelégedettek lennének akkor, ha azt a három gólt, amit a Hakoah kapujába helyeztek el, bérmentve Petroșani felé a jó Emerich jiuli kapus hálójába továbbíthatnák. Így állt a helyzet egy héttel a nagy meccs előtt. Az AMEFA vezetősége közben különvonalat hirdetett. Hát bizony az első két nap nagyon gyér volt az érdeklődés, de aztán parázs szóra megelégnült a forgalom.

A Szabó Albert és Vajda és Cégka cégeknél az uborkaszazon ellenére oly nagy volt a forgalom hétfőn és kedden, hogy szinte sorfalat álltak az emberek, mint husz évvel ezelőtt a cukorért. Nehogy azt gondolják, hogy a két cég kereskedelmi forgalma lendült fel ennyire. Dehogy. A különvonatra való jelentkezés olyan lendületet vett, hogy Schwartz Ferenc, a cég egyik hivatalnokja egész napját a jelentkezők felvételével töltötte. A pesszimisták, akik még néhány nappal ezelőtt ezt mondták: nem fog különvonalat indulni, kinek van ma pénze, optimistákká váltak

Fény a reklám ünneplő ruhája

és már a második különvonat indításáról elhangzott dicsőhimnuszokkal szédítették ismerőseiket. Elérkezett a szerdai nap is, amikor már több, mint ezer jelentkező volt a különvonatra, az emberek százaik kellett elutasítani azzal, hogy a létszám már beelt. Jellemző az aradiak sportszeretetére, hogy

a 80 ezer lakosu város ezer polgára a gazdasági krízis, munkanélküliség, a fárasztónak ígérkező utazás ellenére is elutazik csapatát buzdítani.

A budapesti sportlapok regéket irtak arról, hogy a Ferencvárossal több, mint kétezeröttszáz szurkoló utazott el Bécsbe arra a bizonyos Austria—Ferencváros mérkőzésre. Könnyű a számítás: Aradnak 80 ezer lakosából ezer elutazik, míg Budapesten egymillió ember él és azok közül lehet mondani mindössze 2500 kísérté el csapatát. Ebből is meglehetősen állapítani, hogy Aradon a sportszeretel, futball iránti rajongás, áldozatkészség vetekedik bármely világvárossal. Hát igen kérem, ilyenek a előkészületek.

A fenti előzmények után érkezünk el a szerdai labdatréningre. Az edzésen volt nagy izgalom. A játékosok Bugariu, Kovács, Csajka, Szurdi, Szabó Béla, Szaniszló II, Cucula, Magold, Blaskovits, Szida, Fóth, Szadovszki, Marsalko, Lingurar II, Szabó Gyula, Balogh, Gerold, Podruschek, Batran futballisták Kertész Gyula edző parancsszavára kötelel ugranak, labdát rugnak, futnak, hasravágódnak, felugranak és hasonló jó dolgokat csinálnak. Utána olyan az egész társaság, mintha valamennyien a fübe haraptak volna. De hát azt mondják, hogy ez javítja a kondíciót és a jó kondícióért a futballista mindent megtesz. (Tudniillik az éjszakai kiruccanások alkalmával leromlott kondíciót valamivel csak helyre kell állítani). A vezetőknél Szabó Miklós, Adler Tibor, Glück Andor, Steiner Jenő dr., Matuz András, Cégka Tibor, Kubik Ernő, Nagy László dr., György István a nagyszámu drukkerekkel együtt a pályaszélén kedvetelve nézik a játékosok munkáját.

Ezek az előkészületek és a jövő héten már vetítésre kerül a petrosanii hangos filmfelvétel a selejtező cirkusz néven ismert világgattrakció második része.

Olesó, higiénikus, kristálytisza,

a városi jéggyárban
vizvezeteki vízből
előállított műjég. —

Havi előfizetéseket
és rendeléseket a
Városi Üzemek vesz-
nek fel. Tel. 16-25.

POLITIKA

az Erdélyi Élet görbetükrében

— Miért tartják sokan egész természetesnek, hogy a Banca Națională annyi nagyjövedelmű vezető van?

Egy utazónak vidéken van dolga és megszáll a szállodában. Reggel felhábtorodva mondja a szállodásnak:

— Hallja, ennyi poloskát én még soha életemben nem láttam egy ágyban.

— Pardon, — feleli a szállodás — ez egy dupla ágy.

*

— Milyen értelme van Mussolini békés kijelentésének az olasz-abesszin vitában?

Kohn vasárnap délelőtt kiül a Marospartra, letesz maga mellé egy vekkerórát és egy nagy kalapáccsal a kezében türelmesen vár. Arra megy barátja, a Grün, aki csodálkozva kérdezi:

— Mit csinálsz itt?

— Halászok.

— Hogyan?

— Ha jön egy kíváncsi hal és meg akarja nézni, hány óra, akkor rácsapok a fejére ezzel a kalapáccsal.

*

— Hogy sikerült a „pro Arad” rendezett konferenciája Cluj

A házaló bejön a kávéházba, egy ur fogkefét vásárol tőle és reggel, mikor a fogát puccolja vele, a fogkeféből kihull minden szőr.

Egy hét múlva megint betoppan a házaló a kávéházba, mire a pasas ráförmed:

— Sie Gauner, Sie Schwindler, was haben Sie mir für e Zahnbürste verkauft, alle Borsten sind mir herausgefallen.

A házaló mosolyogva szólt:

— Na, mein Herr und über den feinen Griff sprechen Sie garnicht?

*

— Pártok, vezérek, rokonok, barátok, kapcsolatok, nyilatkozatok, üzleti érdekek és egyéb vonatkozások folytán ki lehet-e igazodni ma már, hogy mi hogyan és miért történt a huszonötmillió Vasilescu-Nacht-jele devizaszéldomosság ügyében?

Kohn elvett egy özvegyasszonyt, akinek volt egy tizennyolcéves leánya. Kohn apja, aki korához képest egy nagyon fess, stramm ember volt, gyakran meglátogatta fia családját, beleszeretett a csinos leányba és elvette feleségül.

Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET”-ben

Ezáltal Kohnnak a tulajdon édesapja a veje lett, és mostohalánya pedig az anyja.

— Kohn feleségének nemsokárt fia született, aki Kohn apjának sógora lett és egyuttal Kohn nagybátyja is, mivelhogy mostohaanyjának öccse volt.

— Kohn mostohaanyjának, aki egyuttal mostohalánya is, szintén született egy fia, aki Kohn testvére lett és egyben az unokája is. Felesége pedig a sógornője lett, minthogy az apja felesége az ő lánya volt, Kohn pedig a feleségének a férje és az ő unokája.

Minthogy pedig Kohn sógornőjének férje és sógornőjének sógora egy személy, így hát Kohn most a saját sógora.

* * *

— *Hogy lehet az, hogy Tony Iliescu szenátusi alelnök, aki most belekeveredett a Vasilescu-féle devizapanamába, eleddig a legkérlelhetlenebb védelmezője volt a törvényeknek és a jogoknak?*

A tanító megkérdi Móricketől:

— Móricka, mondd meg, mivel ápoljuk a fogunkat.

— Fogkefével.

— És még mivel?

— Fogkrémmel.

— És mikor?

— Reggel, délben és este.

— Nagyon helyes. És neked van-e fogkeféd, Móricka?

— Nincs.

— És a papádnak van-e?

— Nincs.

— És a mamádnak van-e?

— Nincs.

— Hát neked sincs fogkeféd, a papádnak sincs, a mamádnak sincs, honnan tudod mégis olyan jól, hogy kell a fogat ápolni?

— Ugy, hogy a boltunkban tartunk fogkefét és a kundschaftoknak ajánlani kell.

Bankok, kereskedők, iparosok figyelmébe!

Modern könyvkötészetet kiegészítettem

vonalozóintézettel

Mindennemű üzleti könyvet és vonalozott nyomtatványt a legpontosabban és legjutányosabban készítetek. Akta makulatura popirokat magas áron vesztek

Dávidovits könyvkötészet

ARAD, Bul. Regina Maria 24 (Hermann-udvar)

Utra kész?

Ne feledje el **sorsjegyét**,
mellyel az Állami
Osztálysorsjáték
augusztus
15-i huzásán

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1,000.000

lejt nyerhet.

Hogy meglegyen ez a
rendkívüli esélye, ele-
gendő, ha a zsebében van
egy sorsjegye.   0-0-0-0

Aml
a lokomotív-
nak a gőz,

az
a kereskedő-
nek a reklám!

Válassza reklámtanácsadójaul az

»AGGE«

propaganda vállalatot. Díjtalan szaktanácsot adunk, reklámjait megtervezzük, megszovegezzük, költségvetést készítünk és elvállaljuk reklámügyeinek elintézését.

Kizárólagos joggal intézzük a város területén elhelyezett szabadtéri idegen reklámok illetékezését.

Minden köztelekről látható — idegen ingatlanon középületen, vagy közterületen — elhelyezett reklám, bármilyen anyagból vagy nagyságban (közterületbe nyúló fény-, fal- vagy háztető-, zászló- kirakati transzparenst-, hirdetőoszlop-, favédőrács-, közpad-, aszfalt- rőplap-, táblahordási-, kocsijárató-, repülőgépreklám, stb.), mely másutt van kihelyezve, mint ahol a reklám cikkét gyártják, — az idevonatkozó szabályrendelet értelmében az állami illetékek kivül városi illeték alá esik.

Hirdessen általunk a városi és vidéki autóbuszokon, sporttelepeken, a strandon, uccai hirdető- és villanyoszlopokon, vagy olyan modern szabadtéri reklámlehetőségek formájában, amelyek állami vagy városi bérlemény tárgyát képezik.

Teljes felelősséggel vállalunk különleges reklámpropagandát az ország bármely részében.

Elhelyezünk reklámokat pályaudvarokon, postahivatalokban, fürdőhelyeken, vasutakon, hajókon, szállodákban és kávéházakban. Elvállaljuk az ország egész területén kirakati propaganda rendezését. Megbízásokat vállalunk a bucarestii rádióleadás propaganda programjára.

Reklámszakmába vágó különleges reklámcikkek országos vezérképviselőtét birjuk, kívánságra készséggel küldünk ajánlatot.

Gyors, megbízható és olcsó az AGGE propaganda!

Ajánlatunk révén megtakarítunk rengeteg feleslegesen elpazarolt időt, céltalanul kidobott pénzt és hiábavaló fejtörést.

Eredményteljes reklámpropagandát csak tapasztalatokban és gyakorlatban gazdag, elhivatott szakemberek fejthetnek ki!

„AGGE“

reklámvállalat erdélyi központja: Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 19 sz. — Telefon 525.

Amikor a kereskedő pihen, helyette a reklám dolgozik!

Gépaikatrész lerakat:

Molnár Ödön gépkereskedelmi Rt.,
str. Alexandri 6.

Harangöntőde:

Hönig Testvérek, str. Bariju 12.

Jéggvárak és sóraktárak:

Reusz S. és Fia, Bul. Reg. Ferdinand
Schreyer Viktor, str. Mejanu 15.

Kaptafagyár:

Stiaszny József és Fia rt., str. Dna
Balaşa 121.

Kötélgvár:

Schönberger és Grünstein Rt., str. Mo-
cioni 7.

*Kötött és szövöttáru és harisnyagvá-
rak:*

Stern Testvérek, str. Peneş Curcanul
Köo János, Bul. Reg. Ferdinand
Industria Ciorapilor, Str. Ghiba Birta
16.

Kendőgyár:

Schwartz Vilmos, Piaşa Avram Iancu

Motor és vagongyár:

„Astra” vagon és motorgyár rt., Calea
A. Vlaicu.

Olajgyár:

Lengyel S. et Co. Rt., Bul. Reg. Fer-
dinand 46.

Oxigénipar:

Oxigénipar rt., Calea A. Vlaicu 144.

Szeszgyár:

Neuman Testvérek rt. szesz- és élesz-
tőgyár, Calea Aurel Vlaicu

Textilgyár:

Aradi Textilipar rt., str. Poetului 7.

Vas- és rézbutorgyár:

Fleischer Testvérek, str. I. Russu Şi-
rianu 15.

Vegyészeti gyár:

„Azurol”, str. T. Ciointea 19.

Likőrgyár:

„Flora” likőrgyár, Bul. Reg. Ferdi-
nand 27.

Déligyümölcs nagykereskedő:

Hönigsberg Marcel, str. Alexandri

Gabona nagykereskedők:

Kardos és Gammer, Bul. Reg. Ferdi-
nand 35.

Tenner és Böhm, Bul. Reg. Ferdinand
26.

Fatermelők:

Crosz József rt., str. Cloşca 4.

Mairovitz Mór és Fiai rt., str. Cloşca
14.

Patria fatermelő rt. Calea Radnei.

Rövidáru nagykereskedő:

Schwartz S. és Fiai et Co., Bul. Reg.
Maria.

Szöngy- és butorszövetnagykereskedő
Domán Sándor, Bul. Reg. Ferdinand.

Szövet- és posztónagykereskedők:

Schutz J., str. Eminescu 2.

Vajda Béla, Bul. Reg. Maria.

Textilnagykereskedők:

Filbert József, Bul. Reg. Maria

Kondor, Str. Eminescu

Szenes és Schwartz, Bul. Reg. Maria

Aradi Textilgyári lerakat (Eichner
Akos ,uj Neuman-palota.

Berger Mór, Bul. Reg. Maria

Elektrotechnikai árulerakat:

Fränkl Miksa mérnök, str. Take Io-
nescu 8.

Üveg- és porcellán nagykereskedők:

Fischer Mór, Bul. Reg. Maria 32.

Szabó Albert, Bul. Reg. Maria 20.

Bazár:

Színházi versenybazár (Reich Jenő),
Piaşa Avram Iancu

Butorkereskedő:

Butorközpont (Bene et Co.) Bul. Reg.
Maria 22.

Cipőkereskedők:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdi-
nand 1.

Deutsch S. Bul. Reg. Maria

Szigeti Oszkár, Str. Gen. Berthelot

Drogériák:

„City” (Zeiner I.), Bul. Reg. Maria 26.

Elektrotechnikai kereskedők:

Gáspár Árpád, str. Horia 2.

Kalmár József, str. Brătianu

Koch Dániel, str. Eminescu 2.

Varga Testvérek, str. Alexandri

Épület- és tűzfakereskedők:

Flamm Róbert, Bul. Reg. Maria 17.

Focus fatelep, Piaşa Arenei

Férfiruhakereskedők:

Muzsay József, str. Gen. Berthelot 4.

Szántó és Komlós, str. Gen. Berthelot

Fehérnemű kereskedő:

Ruttkay és Botye, Bul. Reg. Maria 10.

Férfi divatru kereskedő:

Apponyi Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand.

Festékkereskedők:

Steintzer M. Bul. Reg. Maria

Fűszer- és gyarmatru kereskedők:

Eles Lily, str. Bratianu
Färber Lajos, Bul. Reg. Ferdinand 20.
Hoffmann Ottó, Piața A. Iancu

Foto-cikkek:

Bloch Janka, Bul. Reg. Maria

Harisnya- és kötöttárkereskedők:

Bársony Andor, Piața A. Iancu 18.
Bogyó Árpád, str. Eminescu 13.
Löwinger Árpád, Bul. Reg. Maria 8.
Lusztig és Berger, Bul. Reg. Maria 24.
Weisz és Benjámin, Bul. Reg. Maria

Könyv- és papirkereskedők:

„Cultura”, str. Gen. Berthelot 6.
Kerpel Izsó, Bul. Reg. Maria 12.
Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Max Molnár et Co., Str. Gen. Berthelot 4.
Oláh Sándor és Tsa, Bul. Reg. Maria

Nemzetközi szállítók:

Egger et Co., str. Mosele Nicoara 3.
König és Lázár, str. Bucur 3.
Schenker et Co., Bul. Reg. Maria 9.

Női konfekciók:

„Confectio” rt., str. Gen. Grigorescu
Friedmann József, P. Avram Iancu 16.

Női kalapszalok:

Cramer Rózsi, str. Vasile Goldiș 1.

Órás és ékszerész:

Isáky János, Bul. Reg. Ferdinand
Iartmann Kálmán, Bul. Reg. Maria 22
Sün József, Bul. Reg. Maria

Szűcsök és kereskedők:

Steiner Fülöp, Bul. Reg. Ferdinand 47

Sorsjegyárúsítók:

Aradi Általános Takarékpénztár
Aradmegyei Takarékpénztár
Goldschmidt Sándor bankház
Hiescu-bank fiók str., Bratianu
Cultura könyvkereskedés, Fehér-
Kereszt épület.

Szállítók:

Eliás Lipót, str. Eminescu 6.
Gábor Sándor str. Eminescu 24.
Intercontinental

Textil- és nődivatkereskedők:

Glézinger Győző, str. Mețiana
Goldstein Lajos, str. Brătianu 4.
Klein Sándor, Bul. Reg. Maria
Renaissance, Bul. Reg. Maria
Serilana, Bul. Reg. Maria
Székely Mihály, str. Gen. Berthelot
Szénássy divatruház, Bul. Reg. Ferdinand
Szentgyörgyi Emil, Bul. Reg. Maria
2-4-6.
Textil-Central (Németh István), Bul. Reg. Maria

Vaskereskedők:

Burza Testvérek, Bul. Reg. Ferdinand 23.

Rádió kereskedők:

Hirschmann Károly, str. Gh. Lazar 17.
Vértes Vilmos mérnök, str. Cloșca 1.

Mész-raktár:

Fabrica de Var, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cipészek:

Ilica Gh., str. V. Goldiș
Várhol László, str. Brătianu 4.

Fényképész:

Nagy Géza, Bul. Reg. Maria 8.

Fodrász mesterek:

Girauschek Róbert, str. Eminescu 27.

Nyomdák:

Lefkovits E., Bul. Reg. Maria
Lovrov, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Kelmefestő és vegytisztító:

Hoszpodár Miklós, str. Eminescu 3.

Szűcsök:

Engelhardt Ferenc, str. Eminescu 5.
Neuländer Emil, Bul. Reg. Maria 12

Éttermek:

„Dacia”, Bul. Reg. Maria
„Lidó”, str. Eminescu
Fleiszig Alfréd, Bul. Reg. Ferdinand 48

Szállodák:

„Central”, Bul. Reg. Maria 4.
„Dacia”, Bul. Reg. Maria

Fürdő:

Simay fürdő, str. Moise Nicoară